

მე-19 ზოგადი რეკომენდაცია (XI სესია, 1992)

ქალთა წინააღმდეგ მიმართული ძალადობა

ზოგადი ინფორმაცია

1. გენდერული ძალადობა მნიშვნელოვნად აფერხებს ქალთა შესაძლებლობას, თანასწორობის პრინციპების შესაბამისად, კაცების მსგავსად სრულად ისარგებლონ ძირითადი უფლებებითა და თავისუფლებებით.
2. 1989 წელს კომიტეტმა გამოსცა რეკომენდაცია, რომლის თანახმადაც, სახელმწიფოებმა ეროვნულ ანგარიშში უნდა ასახონ ძალადობისა და მასთან ბრძოლის ფარგლებში გატარებული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია (მე-12 ზოგადი რეკომენდაცია, VIII სესია).
3. 1991 წელს, X სესიაზე კომიტეტმა მიიღო გადაწყვეტილება, რომ XI სესიის ნაწილი დათმობოდა კონვენციის მე-6 და სხვა მუხლებს, რომლებიც ქალთა წინააღმდეგ მიმართულ ძალადობას, ისევე როგორც ქალთა სექსუალურ ჩაგვრასა და ექსპლუატაციას შეეხება. ეს თემა შეირჩა 1993 წლის ადამიანის უფლებათა მსოფლიო კონფერენციაზე, რომელიც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის 1990 წლის 18 დეკემბერის 45/155 რეზოლუციის საფუძველზე ჩატარდა.
4. კომიტეტმა ჩათვალა, რომ ყველა ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ეროვნული ანგარიშში ადეკვატურად არ ასახავდა ასახავდა ქალთა წინააღმდეგ მიმართული დისკრიმინაციას, გენდერულ ძალადობასა და ადამიანის ძირითად უფლებათა და თავისუფლებათა დარღვევის ფაქტებს შორის არსებულ ურთიერთკავშირს. კონვენციის სრული იმპლემენტაცია მოითხოვს, რომ ქალთა წინააღმდეგ მიმართული ძალადობის აღმოფხვრის მიზნით სახელმწიფოებმა პროაქტიულად მიიღონ ქმედითი ზომები.
5. კომიტეტი სახელმწიფოებს მოუწოდებს, რომ ეროვნული კანონმდებლობისა და პოლიტიკის გადახედვის ფარგლებში, ისევე როგორც კონვენციის იმპლემენტაციის შესახებ ეროვნული ანგარიშის მომზადების დროს, არსებითად გაითვალისწინონ გენდერული ძალადობის საკითხზე კომიტეტის მიერ მომზადებული კომენტარები.

ზოგადი კომენტარები

6. კონვენციის 1-ლ მუხლში მოცულია ქალთა წინააღმდეგ მიმართული ძალადობის განმარტება. დისკრიმინაციის განმარტება მოიცავს გენდერულ ძალადობას, რომელიც მიმართულია ქალის წინააღმდეგ იმის გამო, რომ ის ქალია, ან რომელიც არაპროპორციულად არასასურველ მდგომარეობაში აყენებს ქალებს. აღნიშნული ქმედებები მოიცავს ფიზიკურ, მენტალურ ან სექსუალურ ზიანს ან ტანჯვას, ასეთი ქმედებების მუქარას, იძულებასა და თავისუფლების აღკვეთის სხვა ფორმებს. გენდერულმა ძალადობამ შესაძლოა დაარღვიოს კონვენციის ცალკეული დებულებები, იმის მიუხედავად აღნიშნული ქმედებები სიტყვა-სიტყვით არის თუ არა გათვალისწინებული კონვენციის შესაბამის დებულებებში.
7. კონვენციის 1-ლი მუხლში გაწერილი განმარტების მნიშვნელობისთვის დისკრიმინაციად ჩაითვლება გენდერული ძალადობა, რომელიც აფერხებს ან შეუძლებელს ხდის ქალთა მიერ საერთაშორისო სამართლითა და ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში არსებული კონვენციებით გათვალისწინებული ადამიანის ძირითადი უფლებებისა და თავისუფლებებით სარგებლობას. ასეთ ადამიანის უფლებებსა და ძირითად თავისუფლებებს განეკუთვნება:

ქალთა წინააღმდეგ ყველა ფორმის დისკრიმინაციის აღმოფხვრის კომიტეტი

- (ა) სიცოცხლის უფლება;
- (ბ) წამების, სასტიკი, არაადამიანური და დამამცირებელი მოპყრობის ან დასჯის აკრძალვა;
- (გ) თანასწორობის პრინციპზე დაყრდნობით საერთაშორისო ან არასაერთაშორისო ხასიათის შეიარაღებული კონფლიქტების დროს მოქმედი ჰუმანიტარული ხასიათის ნორმებით გათვალისწინებული დაცვით სარგებლობის უფლება;
- (დ) ადამიანის თავისუფლებისა და უსაფრთხოების უფლება;
- (ე) სამართლებრივი დაცვით თანაბრად სარგებლობის უფლება;
- (ვ) ოჯახურ ცხოვრებაში თანასწორობის უფლება;
- (ზ) მაქსიმალურად ხელმისაწვდომი ფიზიკური და მენტალური ჯანმრთელობის უფლება;
- (თ) სამართლიანი და სათანადო სამუშაო პირობებით სარგებლობის უფლება.

8. კონვენცია ვრცელდება საჯარო დაწესებულებების მიერ განხორციელებული დისკრიმინაციის შემთხვევებზე. კონვენციის დარღვევის გარდა ძალადობის ამგვარმა გამოვლინებამ შესაძლოა დაარღვიოს ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართლითა და სხვა კონვენციებით გათვალისწინებული ვალდებულებები.

9. თუმცა, აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ამ კონვენციის დებულებების მნიშვნელობისთვის დისკრიმინაცია არ მოიცავს მხოლოდ სახელმწიფოს მიერ ან სახელმწიფოსთვის განხორციელებულ ქმედებებს (იხილეთ კონვენციის მე-2(e), 2(f) და მე-5 მუხლები). მაგალითად, კონვენციის მე-2(e) მუხლი ავალდებულებს სახელმწიფოებს, რომ ქალთა წინააღმდეგ ნებისმიერი პირის, ორგანიზაციისა თუ დაწესებულების მიერ განხორციელებული დისკრიმინაციის აღმოფხვრის მიზნით ყველა ზომა მიიღონ. ზოგადი საერთაშორისო სამართლისა და ადამიანის უფლებათა დაცვის სპეციალური კონვენციების მიხედვით, სახელმწიფოს პასუხისმგებლობის საკითხი შესაძლოა კერძო პირების მიერ განხორციელებული ქმედებების შემთხვევაშიც დადგეს, თუკი სახელმწიფო არ მიიღებს სათანადო ზომებს, რათა თავიდან აიცილოს აღნიშნული უფლებების დარღვევები ან გამოიძიოს და დასაჯოს ძალადობრივ ქმედებებზე პასუხისმგებელი პირები და უზრუნველყოს სათანადო კომპენსაციის მიღება.

კომენტარები კონვენციის სპეციალურ მუხლებზე

მე-2 და მე-3 მუხლები

10. კონვენციის მე-2 და მე-3 მუხლები ყველა ფორმის დისკრიმინაციის აღმოფხვრის ყოვლისმომცველი ვალდებულების გარდა 5-16 მუხლებით სპეციალურ ვალდებულებებსაც ითვალისწინებენ.

მე-2(f), მე-5 და მე-10(c) მუხლები

11. ჩვეულებებზე დამყარებული ზოგადი მიდგომა, რომ ქალები კაცებზე არიან დამოკიდებულნი და რომ საზოგადოებაში მათი სტატუსი სტერეოტიპულ როლებს ემყარება, ხელს უწყობს ძალადობრივი და იძულებითი ხასიათის პრაქტიკის ჩამოყალიბებას, რის გამოც ქალთა წინააღმდეგ ხორციელდება ძალადობა ოჯახში და ფიზიკური თუ ფსიქოლოგიური ხელყოფა, როგორცაა იძულებითი ქორწინება, ფემიციდი ქორწინებაში, თავდასხმები მკვავის გამოყენებით და ქალთა წინადაცვეთა. ასეთი ცრურწმენები და პრაქტიკა შესაძლოა ქალთა დაცვისა და კონტროლის მიზნით მსგავსი ძალადობრივი ქმედებების გასამართლებლად გამოიყენებოდეს. მსგავსი ძალადობრივი ქმედებების გამოყენებით ქალთა ფიზიკური და მენტალური

ქალთა წინააღმდეგ ყველა ფორმის დისკრიმინაციის აღმოფხვრის კომიტეტი

ხელშეუხებლობისთვის მიყენებული ზიანი აფერხებს ქალთა მიერ ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების შესახებ ცოდნის მიღების, ამ უფლებებით სარგებლობასა და მათი პრაქტიკაში გამოყენების შესაძლებლობას. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ზოგადი კომენტარი ძირითადად რეალურ ძალადობას ან მსგავსი ძალადობის მუქარას შეეხება, გენდერული ძალადობის ამგვარი შემთხვევების გამოვლინების შედეგად ქალები კვლავაც რჩებიან მეორეხარისხოვან და დამოკიდებულ როლში, ისინი არ არიან სათანადოდ წარმოდგენილი პოლიტიკურ ცხოვრებაში, მათთვის განათლების მხოლოდ დაბალი საფეხურია ხელმისაწვდომი, მათ არ აქვთ შესაძლებლობა დაეუფლონ საჭირო უნარ-ჩვევებსა და ჰქონდეთ წვდომა დასაქმების ადგილებზე.

12. ამგვარი დამოკიდებულება ხელს უწყობს პორნოგრაფიის პროპაგანდას და ბეჭდვით საშუალებებსა თუ სხვა კომერციულ სფეროებში ქალთა სექსუალურ ობიექტებად და არა ინდივიდებად წარმოჩენას. რაც, თავის მხრივ კიდევ უფრო აღვივებს გენდერულ ძალადობას.

მე-6 მუხლი

13. კონვენციის მე-6 მუხლის თანახმად, ხელშემკვრელი სახელმწიფოები ვალდებული არიან აღკვეთონ ქალთა ტრეფიკინგი და იძულებითი პროსტიტუცია, რაც ხელს უწყობს ქალთა ექსპლუატაციას.

14. სიღარიბე და უმუშევრობა ქალთა ტრეფიკინგს უწყობს ხელს. ტრეფიკინგის სხვადასხვა ფორმის გახშირებასთან ერთად სექსუალური ექსპლუატაციის სხვა ფორმებიც ვითარდება, როგორცაა, სექსუალური ტურიზმი, განვითარებადი სახელმწიფოებიდან ქალების განვითარებულ სახელმწიფოებში შინამოსამსახურეებად დასაქმება და მათი უცხო ქვეყნის მოქალაქეებზე ქორწინების ორგანიზება. ასეთი პრაქტიკა წინააღმდეგობაში მოდის თანასწორობის პრინციპზე დაყრდნობით ქალთა მიერ უფლებებით სრულად სარგებლობასთან, ისევე როგორც მათი უფლებებისა და ღირსებების დაცვასთან. ამავდროულად, ისინი ქალებს ძალადობისა და ხელყოფის განსაკუთრებული საფრთხის წინაშე აყენებენ.

15. სიღარიბე და უმუშევრობა ხშირად აიძულებს ქალებს, მათ შორის გოგონებსაც, რომ ჩაებან პროსტიტუციაში. სექსმუშაკები მათი (ხშირად უკანონო) სტატუსის გამო ძალადობის საფრთხის თვალსაზრისით განსაკუთრებულ მოწყვლად ჯგუფს განეკუთვნებიან. ისინი ხშირად არიან საზოგადოებაში მარგინალიზებული. ეს პირები გაუპატიურებისა და სხვა ფორმის ძალადობისაგან სამართლებრივი დაცვის კუთხით სხვების მსგავსად უნდა სარგებლობდნენ.

16. ომები, შეიარაღებული კონფლიქტები და ტერიტორიების ოკუპაცია ხშირად იწვევს პროსტიტუციის, ქალების ტრეფიკინგისა და სექსუალური ხელყოფის შემთხვევების ზრდას. ასეთ დროს განსაკუთრებული დაცვითი და სადამსჯელო ღონისძიებები უნდა გამოიყენებოდეს.

მე-11 მუხლი

17. დასაქმების სფეროში თანასწორობა მნიშვნელოვნად იზღუდება, როდესაც ქალები გენდერული ნიშნით ძალადობის, მათ შორის სამუშაო დაწესებულებებში სექსუალური შევიწროების, მსხვერპლნი არიან.

18. სექსუალური შევიწროება მოიცავს უსიამოვნო სექსუალური ხასიათის ქცევას, მათ შორის ფიზიკურ კონტაქტსა და სხვა მცდელობებს, სექსუალური შინაარსის მქონე განცხადებებს, პორნოგრაფიის ჩვენებისა და სექსუალური ხასიათის მოთხოვნებს; მნიშვნელობა არ აქვს, ასეთი ქცევა გამოხატულია ვერბალურად თუ ქმედებით. ამგვარი პრაქტიკა დამამცირებელია და შესაძლოა ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული პრობლემები გამოიწვიოს.

ქალთა წინააღმდეგ ყველა ფორმის დისკრიმინაციის აღმოფხვრის კომიტეტი

დისკრიმინაციულია ქმედება, თუ ქალს აქვს გონივრული ეჭვი, რომ აღნიშნულის გაპროტესტება უარყოფით გავლენას მოახდენს მის სამსახურებრივ მდგომარეობაზე, მათ შორის სამსახურში აყვანასა თუ დაწინაურებაზე, ასეთი პროტესტის შედეგად სამსახურში მტრული სამუშაო გარემო შეიქმნება.

მე-12 მუხლი

19. კონვენციის მე-12 მუხლის მიხედვით, სახელმწიფოები ვალდებული არიან უზრუნველყონ ქალებისთვის ჯანდაცვის სისტემაზე ხელმისაწვდომობა. ქალთა წინააღმდეგ მიმართული ძალადობა მათ ჯანმრთელობასა და სიცოცხლეს საფრთხეს უქმნის.

20. ზოგიერთ სახელმწიფოში არსებობს კულტურასა და ჩვეულებებზე დამყარებული პრაქტიკა, რომელიც ზიანს აყენებს ქალებისა და ბავშვების ჯანმრთელობას. ასეთი პრაქტიკა მოიცავს ფეხმძიმე ქალებისთვის დიეტურ შეზღუდვებს, მამრობითი სქესის ბავშვებისთვის უპირატესობის მინიჭებას, ქალთა წინადაცვეთასა და გენიტალიების ამოკვეთასა თუ ტრამვირებას.

მე-14 მუხლი

21. სოფლად მცხოვრები ქალები გენდერული ძალადობის საფრთხის ქვეშ იმყოფებიან, რადგან ბევრ ასეთ საზოგადოებაში ჩვეულებებზე დამფუძნებელი მიდგომების თანახმად ქალები დაქვემდებარებულ როლში იმყოფებიან. სოფლად მცხოვრები გოგონები ძალადობისა და სექსუალური ექსპლუატაციის განსაკუთრებული საფრთხის ქვეშ აღმოჩნდებიან, როდესაც ისინი ქალაქებში სამსახურის ძებნას იწყებენ.

მე-16 მუხლი (და მე-5 მუხლი)

22. იძულებითი სტერილიზაცია ან აბორტი უარყოფითად აისახება ქალთა ფიზიკურ და მენტალურ ჯანმრთელობაზე და არღვევს ქალთა უფლებას თავად გადაწყვიტონ, თუ რამდენი შვილის ყოლა სურთ.

23. ძალადობა ოჯახში ქალთა წინააღმდეგ მიმართული ძალადობის ყველაზე გაუხმოვანებელ ფორმებს განეკუთვნება. ძალადობის ეს ფორმა ყველა საზოგადოებაში არსებობს. ოჯახურ ურთიერთობებში ყველა ასაკის ქალების მიმართ ხორციელდება სხვადასხვა სახის ძალადობა, მათ შორის, ცემა, გაუპატიურება და სხვა ფორმის სექსუალური ხელყოფა, მენტალური და სხვა ფორმის ძალადობა, რომელიც ჩვეულებებზე დამფუძნებელი მიდგომების შედეგად ხორციელდება. ეკონომიკური დამოუკიდებლობა ბევრ ქალს აიძულებს განაგრძოს ძალადობაზე დამყარებული ურთიერთობა. მამაკაცების მიერ ოჯახში ქალთა უფლება-მოვალეობების დაკნინება ძალადობისა და იძულების ერთ-ერთ ფორმას წარმოადგენს. ძალადობის ასეთი ფორმები ქალთა ჯანმრთელობას საფრთხეს უქმნის და აფერხებს თანასწორობის პრინციპზე დაყრდნობით, ოჯახურ და სამოქალაქო ცხოვრებაში ეფექტური მონაწილეობის შესაძლებლობას.

სპეციალური რეკომენდაციები

24. აღნიშნული კომენტარების გათვალისწინებით ქალთა წინააღმდეგ ყველა ფორმის დისკრიმინაციის აღმოფხვრის კომიტეტი სახელმწიფოებს მოუწოდებს:

ქალთა წინააღმდეგ ყველა ფორმის დისკრიმინაციის აღმოფხვრის კომიტეტი

- (a) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა სათანადო და ეფექტური ზომები უნდა მიიღონ, რათა აღმოფხვრან კერძო თუ საჯარო პირების მიერ განხორციელებული ყველა ფორმის გენდერული ძალადობა;
- (b) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ ქალების ძალადობისა და ხელყოფის, მათ შორის, გაუპატიურების, სექსუალური და გენდერული ძალადობის სხვა ფორმებისაგან, ისევე როგორც მათი ხელშეუხებლობისა და ღირსების დაცვა. მსხვერპლთათვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს აღსრულებისა და დახმარების პროგრამები. აღნიშნული კონვენციის ეფექტური იმპლემენტაციისთვის უმნიშვნელოვანესია აღმასრულებელი და სასამართლო ხელისუფლების წარმომადგენლებითვის გენდერულად სენსისტიური სწავლება;
- (c) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ ძალადობის მიზეზებისა და შედეგების შინაარსობრივი ანალიზი, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვება და ძალადობის აღკვეთისა და აღმოფხვრის მიზნით განხორციელებული ზომების შეფასება;
- (d) მედიაში ქალთა უფლებების დაცვისა და ხელშეწყობის მიზნით ეფექტური ზომები უნდა იქნეს გატარებული;
- (e) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა უნდა მოახდინონ იმ ადგილობრივი ჩვეულებებისა და ძალადობის ანალიზი, რომელიც ხელს უწყობს და იწვევს ქალთა წინააღმდეგ ძალადობას. ამავდროულად, ეროვნულ ანგარიშში ასახული უნდა იყოს ამგვარი ძალადობისა და მისი შედეგების აღმოფხვრის მიზნით გატარებული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- (f) აღნიშნული ჩვეულებებისა და ძალადობრივი ზომების დაძლევის მიზნით ეფექტური ზომები უნდა იქნეს მიღებული. სახელმწიფოებმა უნდა შემოიღონ განათლებისა და საჯარო ინფორმაციის გავრცელების ისეთი პროგრამები, რომლებიც ხელს შეუწყობენ ქალთა თანასწორობისთვის საფრთხის შემქმნელი მოსაზრებების აღმოფხვრას (მე-3 რეკომენდაცია, 1987);
- (g) ქალთა ტრეფიკინგისა და სექსუალური ექსპლუატაციის აღმოფხვრისთვის აუცილებელია პრევენციისა და სადამსჯელო ზომების მიღება;
- (h) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა ანგარიშში უნდა გაითვალისწინონ ინფორმაცია ამ პრობლემებისა და მათი აღმოფხვრის მიზნით გატარებული ზომების შესახებ, მათ შორის, სისხლის სამართლის ნორმების, პრევენციისა და რეაბილიტაციის იმ ზომების შესახებ, რომლებიც დაეხმარება პროსტიტუციაში ჩაბმულ ან ტრეფიკინგისა თუ სხვა ფორმის სექსუალური ექსპლუატაციის მსხვერპლ ქალებს. აღწერილი უნდა იყოს ამ ზომების ეფექტურობაც;
- (i) ძალადობის მსხვერპლთათვის უზრუნველყოფილ უნდა იყოს მართლმსაჯულებაზე ხელმისაწვდომობა და ასევე, მათ ხელი უნდა მიუწვდებოდეთ სამართლებრივი დაცვის მექანიზმებზე, მათ შორის უნდა არსებობდეს კომპენსაციის მიღების შესაძლებლობა;
- (j) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა ეროვნულ ანგარიშში უნდა გაითვალისწინონ ინფორმაცია სექსუალური შევიწროებისა და სამსახურში ამგვარი და სხვა მსგავსი იძულებითი პრაქტიკისაგან ქალთა დაცვის შესახებ;
- (k) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა უნდა შექმნან ან ხელი შეუწყონ ოჯახში ძალადობის, გაუპატიურების, სექსუალური შევიწროებისა და სხვა ფორმის გენდერული ძალადობის მსხვერპლთა დაცვის მომსახურებების განვითარებას, მათ შორის თავშესაფრის, კვალიფიციური ექიმის, რეაბილიტაციისა და სამართლებრივი დახმარების ხელმისაწვდომობის კუთხით;

ქალთა წინააღმდეგ ყველა ფორმის დისკრიმინაციის აღმოფხვრის კომიტეტი

(l) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა უნდა მიიღონ ზომები ამგვარი პრაქტიკის დაძლევისათვის და ეროვნული ანგარიშის შემუშავების პროცესში მხედველობაში მიიღონ ქალთა წინადაცვეთის საკითხზე კომიტეტის მიერ მომზადებული რეკომენდაცია (მე-14 რეკომენდაცია);

(m) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა უნდა მიიღონ საგანგებო ზომები რათა უზრუნველყონ, რომ განაყოფიერებისა და რეპროდუქციის პროცესში იძულებას არ აქვს ადგილი და რომ ქალებს არ აიძულონ ისეთი უსაფრთხო სამედიცინო პროცედურების გამოყენება, როგორცაა ნაყოფის კონტროლის საშუალებების არარსებობის გამო უკანონო აბორტი და სხვანი;

(n) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა ეროვნულ ანგარიშში უნდა გაწერონ ინფორმაცია ამ პრობლემების მასშტაბურობის შესახებ და მიუთითონ მათი დაძლევის მიზნით გატარებულ ღონისძიებებზე;

(o) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ ძალადობის მსხვერპლთა დახმარების მიზნით არსებული მომსახურება ხელმისაწვდომია სოფლად მცხოვრები ქალებისთვის და რომ აუცილებელი მომსახურებებით სარგებლობა იზოლირებული თემების წევრ ქალებსაც შეუძლიათ;

(p) ძალადობისგან ქალთა დაცვის მიზნით განსახორციელებელი ღონისძიებებს განეკუთვნება სწავლება და პოტენციური დასაქმების შესაძლებლობების შექმნა და შინა-მოსამსახურე ქალების სამუშაო პირობებზე ზედამხედველობის მექანიზმის არსებობა;

(q) სოფლად მცხოვრები ქალების მიმართ არსებული საფრთხეების შესახებ ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა კომიტეტს უნდა მიაწოდონ ინფორმაცია ამ პირებზე ძალადობისა და მათი ხელშეუხებლობის დარღვევის შემთხვევების მასშტაბურობისა და ხასიათის შესახებ, მათ სპეციალურ საჭიროებებსა და მათი დახმარების მიზნით არსებული მომსახურებების ხელმისაწვდომობაზე, ამ ზომების ეფექტურობისა და ძალადობის დაძლევის შესახებ;

(r) ოჯახში ძალადობის აღმოფხვრის მიზნით განსახორციელებელ ზომებს განეკუთვნება შემდეგი ღონისძიებები:

(i) ოჯახური ძალადობის შემთხვევაში უნდა არსებობდეს ზიანის ანაზღაურების საშუალებები და საჭიროების შემთხვევაში უნდა მოხდეს სისხლისსამართლებრივი სანქციების გამოყენებაც;

(ii) ქალი ოჯახის წევრის მკვლელობის ან მის მიმართ ფიზიკური შეურაცხყოფის მიყენების შემთხვევაში სისხლის სამართლის კანონმდებლობა არ უნდა ითვალისწინებდეს ოჯახის ღირსებას, როგორც მსგავსი ქმედებისთვის პასუხისმგებლობის გამორიცხვის ან შემსუბუქების შესაძლებლობას;

(iii) ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთათვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს უსაფრთხოებისა და ხელშეუხებლობის უზრუნველყოფისთვის საჭირო მომსახურებები, მათ შორის თავშესაფრები, სამართლებრივი დახმარება და რეაბილიტაციის პროგრამები;

(iv) ოჯახში ძალადობის ჩამდები პირებისთვის განკუთვნილი რეაბილიტაციის პროგრამები;

(v) ინცესტის ან სექსუალური ხელყოფის მსხვერპლთა ოჯახების დახმარების ხელშეწყობისთვის განკუთვნილი პროგრამები;

(s) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა ეროვნულ ანგარიშში უნდა გაითვალისწინონ ინფორმაცია ოჯახში ძალადობისა და სექსუალური ხელყოფის შემთხვევების მასშტაბურობის, ისევე როგორც მათი პრევენციის, პასუხისმგებელი პირების დასჯისა და სამართლებრივი დაცვის უზრუნველყოფისთვის არსებული ზომების შესახებ;

ქალთა წინააღმდეგ ყველა ფორმის დისკრიმინაციის აღმოფხვრის კომიტეტი

(t) გენდერული ძალადობისგან ქალთა დაცვის მიზნით ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა უნდა მიიღონ ყველა სამართლებრივი და სხვა სახის საჭირო ზომები, როგორცაა, *inter alia*:

(i) ეფექტური სამართლებრივი ზომები, მათ შორის სისხლისსამართლებრივი სანქციები, ქალთა ყველა ფორმის ძალადობისგან, *inter alia* ოჯახში ძალადობის, სექსუალური ხელყოფისა და სამსახურში სექსუალური შეურაცხყოფისაგან დაცვის უზრუნველსაყოფად არსებული სამოქალაქო ზიანის ანაზღაურებისა და კომპენსაციის ხელმისაწვდომობა;

(ii) პრევენციული ზომების არსებობა, მათ შორის საჯარო ინფორმაციის გავრცელება და საზოგადოებაში ქალისა და კაცის როლთან დაკავშირებით არსებული არასწორი სტერეოტიპებისა და სტიგმის დაძლევისთვის საჭირო საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარება;

(iii) დამცავი ღონისძიებების არსებობა, მათ შორის თავშესაფრების, სამართლებრივი დახმარების, რეაბილიტაციისა და გენდერული ძალადობის მსხვერპლთა თუ ამგვარი ძალადობის საფრთხის წინაშე მყოფი პირების დახმარებისთვის განკუთვნილი მომსახურებების ხელმისაწვდომობა;

(u) ხელშემკვრელმა სახელმწიფოებმა კომიტეტს უნდა მიაწოდონ ინფორმაცია გენდერული ძალადობის ყველა ფორმის შესახებ და ანგარიშში გაითვალისწინონ მათ ხელთ არსებული ყოველგვარი სტატისტიკური მონაცემი და ძალადობის ამგვარი ფორმების გამოვლინების შედეგად მსხვერპლთათვის მიყენებული ზიანის შესახებ;

(v) ხელშემკვრელი სახელმწიფოების ანგარიშში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას ქალების წინააღმდეგ მიმართული ძალადობის დაძლევის მიზნით შემუშავებულ სამართლებრივ, პრევენციულ და დამცავ ზომებსა და მათ ეფექტურობაზე.

ზოგადი რეკომენდაცია ითარგმნა სამხრეთ კავკასიაში გაეროს ადამიანის უფლებათა უმაღლესი კომისრის ოფისის მხარდაჭერით.